

ZÁKON O CHEMICKÝCH LÁTKÁCH A PŘÍPRAVCÍCH

Zacházení s chemickými látkami v ČR upravuje řada zákonů. Jejich smyslem je ochránit zdraví člověka při práci s nimi, zdraví ostatních obyvatel a šetřit životní prostředí. Pravidla pro zacházení s chemickými látkami vycházejí z **Nařízení evropského parlamentu a Rady 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí (CLP)**, ze zákona č. 267/2015 Sb., který novelizuje zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a ze zákona 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích. Na tento zákon navazuje několik vyhlášek (např.: vyhláška č. 162/2012 Sb., vyhláška č. 163/2012 Sb.), které blíže specifikují práci s tímto zákonem.

Zákon **350/2011 Sb.** upravuje v souladu s právem Evropských společenství práva a povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob při klasifikaci a zkoušení nebezpečných vlastností, balení a označování, uvádění na trh nebo do oběhu a při vývozu a dovozu chemických látek a chemických přípravků, při oznamování a registraci chemických látek, a vymezuje působnost správních orgánů při zajišťování ochrany zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a chemických přípravků.

OZNAČOVÁNÍ NEBEZPEČNOSTI CHEMICKÝCH LÁTEK

Nařízení (ES) č. **1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí (CLP)** harmonizuje předpisy a kritéria týkající se klasifikace a označování látek, směsí a některých specifických předmětů v rámci Evropské unie. Uvedené nařízení zohledňuje Globálně harmonizovaný systém klasifikace a označování chemických látek **GHS** Organizace spojených národů (OSN).

Chemické látky a přípravky se dle nařízení posuzují a klasifikují do následujících kategorií:

Přehled tříd nebezpečnosti a kategorií nebezpečnosti*

Třída nebezpečnosti	Kód třídy a kategorie nebezpečnosti	Kód grafického symbolu	Signální slovo
Výbušnina	Unst. Expl.	GHS01	Nebezpečí
Hořlavý plyn	Flam. Gas	GHS02	Nebezpečí
Hořlavý aerosol	Flam. Aerosol	GHS02	Nebezpečí
Oxidující plyn	Ox. Gas	GHS03	Nebezpečí
Plyny pod tlakem	Press. Gas	GHS04	Nebezpečí
Hořlavá kapalina	Flam. Liq.	GHS02	Nebezpečí
Hořlavá tuhá látka	Flam. Sol.	GHS02	Nebezpečí
Samovolně reagující látka nebo směs	Self-react.	GHS01	Nebezpečí
Samozápalná kapalina	Pyr. Liq.	GHS02	Nebezpečí
Samozápalná tuhá látka	Pyr. Sol.	GHS02	Nebezpečí
Samozahřívající se látka nebo směs	Self-heat	GHS02	Nebezpečí
Látka nebo směs, která při styku s vodou uvolňuje hořlavé plyny	Water-react	GHS02	Nebezpečí
Oxidující kapalina	Ox. Liq.	GHS03	Nebezpečí
Oxidující tuhá látka	Ox. Sol.	GHS03	Nebezpečí
Organický peroxid	Org. Perox.	GHS01	Nebezpečí
Látka nebo směs korozivní pro kovy	Met. Corr.	GHS05	Varování

*Plné znění viz http://www.rect.muni.cz/nso/Chemicke_latky/soubory/priloha1.pdf

Bezpečnostní informace se uvádějí na nálepkách obalů chemických látek v podobě piktogramů.

Grafické znázornění nebezpečnosti – piktogramy

GHS01 	GHS02 	GHS03
GHS04 	GHS05 	GHS06
GHS07 	GHS08 	GHS09

Piktogramy poskytují rychlé informace o tom, jestli daná látka je hořlavina, výbušnina, oxidační činidlo, jed, zdraví škodlivá látka, žíravina, dráždivá látka nebo látka nebezpečná pro životní prostředí.

Pokud chemické látky mají nějakou nebezpečnou vlastnost v rozsahu vymezeném chemickým zákonem a souvisejícími předpisy, musí být tyto chemické látky označeny předepsaným způsobem. Označení obsahuje **piktogramy**, **kód grafického symbolu** a rovněž **signální slovo**, jenž označuje příslušnou úroveň závažnosti nebezpečnosti za účelem varování před možným nebezpečím. Rozlišují se dvě úrovně:

- „*nebezpečí*“ – označuje závažnější kategorie nebezpečnosti;
- „*varování*“ – označuje méně závažné kategorie nebezpečnosti.

Dřívější označení **specifické rizikovosti** (tzv. **R-věty**, z angl. Risk phrases) a **pokynů pro bezpečné nakládání** (tzv. **S-věty**, z angl. Safety phrases) jsou v současnosti nahrazeny tzv. „**Standardní větou o nebezpečnosti**“ (**H-věta** z angl. Hazard statement) a „**Pokyny pro bezpečné zacházení**“ (**P-věta** z angl. Precautionary statement). Tyto všechny údaje je možné nalézt v bezpečnostním listě, kde jsou uvedeny spolu s jinými důležitými údaji, např. pokyny první pomoci, toxikologické informace, ekologické informace aj.

Informace popisující **povahu nebezpečnosti dané nebezpečné látky nebo směsi**, případně i **stupeň nebezpečnosti** jsou definovány **H–věťami** nebo jejich kombinacemi např. *H220* Extrémně hořlavý plyn; *H221* Hořlavý plyn, *H311* Toxický při styku s kůží; *H336* Může způsobit ospalost nebo závratě; *H340* Může vyvolat genetické poškození.

Pokyny pro bezpečné zacházení jsou definovány **P–věťami** nebo jejich kombinacemi. Popisují doporučené opatření pro minimalizaci nebo prevenci nepříznivých účinků způsobených expozicí dané nebezpečné látky nebo směsi v důsledku jejího používání nebo odstraňování, např. *P102* Uchovávejte mimo dosah dětí; *P103* Před použitím si přečtěte údaje na štítku; *P223* Zabraňte styku s vodou; *P230* Uchovávejte ve zvlhčeném stavu; *P231* Manipulace pod inertním plynem.

Zákonnou povinností fyzické či právnické osoby je zajistit kvalifikované zacházení s nebezpečnými látkami. Proto je zapotřebí znát vlastnosti nebezpečných látek a přípravků, je třeba si být vědom rizik, která hrozí při manipulaci s nimi (viz <http://www.rect.muni.cz/nso/>).